

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ELLİYEDİNCİ SÛRE-İ CELÎLE
el-HADÎD SÛRE-İ CELÎLESİ
Medenî(; Medîne-i Münevvere döneminde inmiş)dir.
29 âyet-i kerimedir.

O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

1- Göklerde ve yerde bulunan her şey Allâh için (tenzîh ve) tesbihte bulunmuştur! (İnadına tesbîh etmeyenden intikam alma gücüne sahip olan) **Azîz de**, (isteyerek tesbîh edene hikmeti gereği mükâfat veren) **Hakîm de ancak O'dur!**

2- Göklerin ve yerin mülkü (ve hükümranlığı) sadece O'na aittir! Diriltir ve öldürür! O her şeye karşı (sonsuz bir güce sahip olan) Kadîr'dir!

3- (Başlangıcı olmayan ve her şeyden önce olan) Evvel de, (her şeyin helâkinden sonra bakî kalacak) **Âhir de**, (eserleriyle gün gibi aşikâr olan) **Zâhir de**, (Zât'ıyla gizli olan ve duyularla idrak edilemeyen) **Bâtın da ancak O'dur! O, her şeyi (hakkıyla bilen bir) Alîm'dir!**

4- Ancak O'dur O Zât ki, gökleri ve yeri (dünya günlerinden) altı gün (miktarına denk gelecek vakit)de yaratmıştır, sonra (bir mekâna yerleşmekten münezzehtir olarak, Kendi murad ettiği mana üzere, Zât'ına yakışır şekilde) Arş'a istiva buyurmuştur / sonra (emri ve hükmü) Arş'a (yönelip) istivâ etmiştir / sonra (en büyük cisim olan) Arş (dâhil, tüm yaratıklar)ı (hükmü altına alıp hepsini ilmen kuşatıcı şekilde) istilâ etmiştir !

O (Rabbimiz), yer içerisine girmekte bulunan (ölüler, defineler ve yağmur taneleri gibi) şeyleri de, ondan çıkmakta olan (bitkiler, gözeler, madenler ve diriltiren ölüler gibi) şeyleri de, gökten inmekte olan (yağmurlar, karlar, çiseler, dolular, yıldırımlar, melekler, kitaplar, kaderler ve rızıklar gibi) şeyleri de, onun içerisinde sürekli yükselmekte olan (buharlar, dumanlar, melekler ve kulların dualarıyla salih amelleri gibi) şeyleri de bilmektedir.

Her nerede bulunursanız (bulunun, genel manada ilim ve kudretiyle, özel manada ise fazl-u rahmetiyle) O (Rabbimiz) sizinle beraberdir! Allâh yapmakta olduğunuz şeyleri (hakkıyla gören bir) Basîr'dir!

5- Göklerin ve yerin mülkü(, saltanatı, hükümranlığı ve yönetimi) sadece O'na mahsustur! Bütün işler ancak Allâh'a döndürülecektir! (Neticede O, herkese amellerinin karşılığını verecektir.)

6- O (Rabbimiz), (gündüzü uzatıp, geceyi kısaltarak) geceyi gündüzün içerisine girdirir, (geceyi uzatıp, gündüzü kısaltarak) gündüzü(n saatlerini) de gecenin içerisine girdirir. O, göğüslerin sahip olduğu şeyi(; kalplerin barındırdığı tüm sırları, niyet ve inançları hakkıyla bilen bir) Alîm'dir.

7- (Ey müşrikler! Allâh-u Te'âlâ'nın varlığına ve birliğine, kudretinin ve ilminin sonsuzluğuna delâlet eden bunca âyetleri anladığınıza göre artık) **Allâh'a da, Rasûlüne de iman edin ve** (aslında sadece O'na ait olup,) **sizi** (ise sadece) **kendisinde** (harcama yetkisine sahip olan) **halîfe kılınmış** (emanetçi) **kimseler yaptığı şeylerden** (O'nun yoluna) **harcamada bulunun!**

Artık içinizden o kimseler ki, iman etmiştirler ve (Bizim yolumuzda) **infakta bulunmuşlardır;** **eşi benzeri olmayan pek büyük bir mükâfat sadece onlara aittir!**

8- **Ne oldu size ki, (hâlâ) Allâh'a inanmıyorsunuz? Hâlbuki o Rasûl size, Rabbinize inanasınız diye sürekli davette bulunuyor, üstelik gerçekten O** (Rabbiniz), (iman kazandıracak bunca delilleri ortaya koyup, sizi onları araştırma imkânına sahip kılarak, hem ruhtar âleminde, hem de dünyada, Kendisine inanacağınıza dâir) **sağlam sözünüzü almıştır. Eğer** (aklî veya naklî herhangi bir delili anlayıp, gereğine) **inan**(ma kabiliyetine sahip ol)**an kimseler olduysanız,** (elçimizin gösterdiği mucizeler elbette sizi iknâda yeterli olacaktır)!

9- **O'dur ancak O Zât ki, sizi o** (kâfirlik ve münafıklık gibi türlü türlü) **karanlıklardan o** (iman) **nur(un)a çıkarın diye kuluna pek açık birçok âyetler indirmektedir!**

Şüphesiz ki Allâh siz(in gibi müminler)**e karşı elbette** (pek esirgeyici olan bir) **Raûf'dur,** (çok acıyan bir) **Rahîm'dir.**

10- **Ne oldu size ki, Allâh yolunda infakta bulunmuyorsunuz? Oysa** (sizi öldürmesinin ardından bırakacağınız mallar dâhil,) **göklerin ve yerin tüm mirası sadece Allâh'a aittir!**

(Mekke fethiyle gelen zenginlikten sonra) **in içinizden** (yardım yapan ve cihad edenlerle,) **o fetihten önce** (İslâm ehli zayıf ve yardıma muhtaç durumdayken) **infak etmiş olan ve savaşmış bulunan kimseler eşit olmaz!**

İşte sana! Onlar, o daha sonra infak etmiş olanlardan ve savaşmış bulunanlardan derece bakımından daha büyüktür(ler)!

Yine de Allâh (derece farklılıklarına rağmen) **hepsine o en güzel sevab** (olan cennet mükâfatlarını) **söz vermiştir.**

Zaten Allâh, yapmakta olduğunuz şeyleri(n görünen-görünmeyen tüm yönlerinden hakkıyla haberdâr olan bir) **Habîr'dir.**

11- **Kimdir işte o** (bahtiyar) **kimse ki;** (ihlâs ve gönül hoşluğuyla dinî hizmetlere harcama yaparak veya borç isteyene faizsiz para vererek) **güzel bir ödünçle Allâh'a borç verecek de, O da kendisi için o** (bağışta bulunduğu)nu **birçok katlara katlaya**(rak artırma)**caktır, üstelik** (buna ilâveten) **onun için pek değerli büyük bir mükâfat olacaktır?**

12- (Habîbim!) **O inanan erkeklerle inanan kadınları,** (koştukları zaman) **nurları** (da) **önlerinde ve sağlarında koşar halde göreceğin günü** (iyi düşün)!

(O gün kötüler defterlerini sollarından ve sırtlarının arkasından alacakları gibi, iyiler de önlerinden ve sağlarından alacaklardır. Böylece bu iki yönlerine yerleştirilen nur, cennete giden bu kişilerin sıradan geçerken ve diğer mevkilerde tanınmaları için bir nişan olacaktır. İşte onları o halde gören melekler:) **"Bugün sizin müjdelendiğiniz şey, içerisinde ebediyen kalacak kimseler olduğunuz pek değerli cennetlerdir ki, (köşkerinin ve ağaçlarının) altlarından sürekli ırmaklar akmaktadır.**

İşte sana bu (sahip olduğunuz nur ve gireceğiniz cennetler), **pek büyük bir kurtuluşun ta kendisidir."** (diyeceklerdir.)

13- **Münafık erkeklerle münafık kadınların** (sırat köprüsüne varmadan önce nurları söndüğünde), **o iman etmiş olanlar**(ı şimşek hızıyla cennete götürülürken gördükleri zaman,

onlar)a;

"Bizi bekleyin de / bize (doğru) bakın da / nurunuzdan bir parça alalım!" diyeceği (o müthiş) günü (hiç aklından çıkarma) ki(, o gün müminler tarafından onlara):

"Dönün arkanıza (doğru; gerisin geri dünyaya) da (böyle) bir nur(u kazandıracak imanı ve salih amelleri orada)arayın!" denilecektir.

Birden onlar arasına (cennetle cehennemi birbirinden ayıran ve A'râf diye adlandırılan) bir sur çekilmiştir ki, ona ait bir kapı vardır (ve cennet ehli ondan cennet tarafına geçecektir).

Onun (cennete açılan) iç tarafı ki, rahmet ancak oradadır, dış yanı ise; o (cehennemdeki) azap sadece onun cihetinden (münafıklara yönelecek)dir.

14- O (münafık ola)nlar bunlara seslenirler ki: "Biz (görünüşte) sizinle beraber değil miydik?" Onlar da dediler ki: "Evet! Lâkin siz (iki yüzlülük yaparak) kendi nefislerinizi sıkıntıya soktunuz, (müminlere kötülükler ulaşacağına dâir) beklentiye girdiniz, (dînî konularda) şüpheye düştünüz ve (islâm'ın zayıflayacağı beklentisi gibi) o boş kuruntular sizi aldattı, o çok aldatıcı (şeytan) da(: "Allâh çok affedicidir, size azap etmez!" gibi vesveselerle) Allâh'a karşı sizi mağrur etti, tâ ki Allâh'ın (ölüm) emri (aniden başınıza) geldi (de, sizi bugün düştüğünüz felâketin içine sürükledi)...

15- İşte bugün ne siz(in gibi münafık kimseler)den, ne de o (açıkça) kâfir olmuş kişilerden (azaptan kurtarıma karşılığında) herhangi bir fide alınmayacaktır!

Sığınağınız ancak o (cehennem) ateş(i)dir! Size en çok yaraşan yer de ancak odur! O, ne kadar da kötü bir varış yeri olmuştur.

16- (Mekke'deki darlığın ardından Medine'ye hicretle refaha kavuşarak, eski hallerine göre biraz gevşekliğe kapılan) o iman etmiş kimseler için, kalplerinin Allâh'ın zikrine ve (Kur'ân âyetlerinden) inmiş olan o hakka karşı saygıyla yumuşamasının ve daha önce kendilerine (Tevrat ve İncil) kitap(ları) verilmiş olan o kimseler gibi olmamalarının vakti yanaşmadı mı?

Nitekim o (yaşadıkları) süre o (kitap ehli ola)nlara uzun gelmişti de(, Allâh'a taat hâlini uzun süre muhafaza edememiş, sonunda nefislerinin kötü isteklerine uyarak) kalpleri katılmıştı. Zaten onlardan birçoğu (kendi kitaplarını da bir kenara bırakan ve din dâiresinin dışına çıkan) fâsık kimselerdir!

17- (Ama şunu iyi) bilin ki; şüphesiz Allâh, ölümünün ardından toprağa hayat vermektedir! (O halde, zikir ve Kur'ân tilâvetiyle meşgul olmanız durumunda, Rabbiniz sizin kaskatı ve ölü kalplerinizi de yumuşatır ve canlandırır.) Gerçekten de Biz sizin (akıllarınızın kemâle ermesi) için âyetleri iyice açıklamışızdır, tâ ki siz (dünya ve âhîret saadetini temin edecek hakikatleri kavrama hususunda) aklınızı kullanabilesiniz!

18- O çokça sadaka veren erkeklerle, bolca sadaka veren kadınlar ki, (Bizim yolumuzda hak sahiplerine yardımda bulunmuşlardır ve Bizim rızamız için gönül hoşluğuyla dînî hizmetlere yardımcı olarak veya borç isteyene faizsiz para vererek) güzel bir ödünçle de Allâh'a borç vermişlerdir; şüphesiz onlar için (sevap bakımından) katlama yapılacaktır. Üstelik (cennet gibi) pek değerli büyük bir mükâfat da sadece onlara aittir!

19- O kimseler ki; Allâh'a ve (hiçbirinin arasını ayırmaksızın tüm) rasûllerine (şeksiz şüphesiz bir inançla yaldnen) iman etmişlerdir; işte sana! Onlar, Rableri katında siddîklar ve şehîdler (mertebesinde bulunan kimseler)in ta kendileridir! (Ama gerçek siddîklar ve şehîdlerle aralarındaki fark belirsin diye, onlara ihsan edilen mükâfat katlamalarına mazhar değillerdir.) / (Allâh'ın ve peygamberlerinin tüm haberlerini tasdik ettiklerinden dolayı,) çokça doğrulayan ve (dünyada kendileri adına, kıyamet günündeysede diğer ümmetlere karşı Allâh için doğrulukla)

şahitlik yapan kişilerin ta kendileridir! / (Dünyada vaad olunduıkları) **ecirleri ve nurları onlara aittir. Fakat o kimseler ki kâfir olmuşlardır ve Bizim âyetlerimizi yalan saymışlardır; işte sana! O şiddetle tutuşturulmuş ateşin arkadaşları da ancak onlardır!**

20- (Ey dünya nimetleriyle mağrur olup, âhiret için çalışmayı ihmal eden kullarım!) **Bilin ki; o en alçak (dünya) hayat(ı), ancak (çocukların boş yere kendilerini yorduğu oyunlar gibi) kıymetsiz bir oyun, (gençlerin eğlenişi gibi kısa süren) geçici bir eğlence, (kadınların kısa bir zaman içinde bozulacak süsleri gibi) basit bir ziyet, (yaşlıların birbirine hava atması gibi) aranızda büyük bir böbürlenme (malzemesi) ve (esnaf-tüccarın, tûl-u emele kapılarak artırma gayretine girdikleri, ama kendilerinden istifade edecek kadar dahi yaşayamayacakları o) mallarla çocuklarda bir çokluk taslamaktır! (işte bütün bunlar,) bir yağmurun ilginç durumu gibidir ki, onun bitkisi ekenleri hayran bırakmıştır ama sonra o kurur da, artık (yemyeşil ve taptaze halinden sonra) sen onu sapsarı bir halde görürsün, daha sonra ise (ele alındığında) darmadağın olan bir kırıntı oluverir. (Bu dünya zevklerine daldırıp, âhireti ihmal eden kimseler için) âhirette ise pek şiddetli büyük bir azap da vardır, hem de (dünyaya meyletmeyip âhîreti tercih edenler için) Allâh tarafından, büyük bir mağfiret ve çok yüce bir rıza da vardır. İşte o en alçak (dünya) hayat(ının lezzet ve yaldızları) **aldatıcı bir (menfaat ve geçici bir) yaşantıdan başkası değildir!****

21- (Öyleyse siz bu fânî hayatın, faydası az ve zevali çabuk olan güzel elbiselerini, kıymetli bineklerini ve değerli konaklarını kazanmak için koşuşturmayı bırakın da,) **Rabbiniz tarafından büyük bir mağfiret (kazandıracak İslâm, ihlâs ve tevbey)e ve öyle değerli bir cennete doğru yarışın ki, onun (bir Müslüman'a verilecek olan makamının) eni (bile) gökle yerin (birbirine bitştirilmesi hâlindeki) en(ler)i gibidir. O (cennet), Allâh'a ve rasûllerine inanmış olan o (mümin) kimseler için (daha şimdiden) hazırlanmıştır! İşte sana! Bu, ancak Allâh'ın fazlıdır ki, onu dilediği kimseye verir.**

Zaten Allâh pek büyük fazl(-u kerem) sahibidir.

22- Ne yer(yuzün)de (kıtlık, pahalılık gibi bir felaket), ne de nefislerinizde (hastalık ve fakirlik gibi) herhangi bir musibet isabet etmez ki, daha Biz o (belâları da, dünyayı da, ca)nları(nızı da) yaratmadan önce (bütün bunlar Levh-i Mahfuz gibi) yüce bir kitapta (kaydedilmiş) bulunmasın! İşte sana! Şüphesiz ki bu (şekilde sonsuza kadar olacakları daha yaratmadan önce tespit etmek, kullar hakkında düşünülemez kadar zorsa da), Allâh'a göre pek kolay bir şeydir!

23- (Başınıza geleceklerin tamamı, yaratılmadan önce takdir edilmiş ve her şeyin mukadder olduğu size bildirilmiştir,) **tâ ki sizden ge(çip git)miş olan (dünya imkân)lar(ın)a karşı üzülmesiniz, O (Allâh-u Sübhânehû)nun size vermiş olduğu (nimet dolu) şeylerle de (şımaracak derecede) sevinmesiniz! (Zira her şeyin kaderle olduğunu bilmeniz her sıkıntıda size teselli verecek, her nimete karşı da şükür ilham edecektir. Mademki sevinçsiz ve üzüntüsüz bir hayat yaşayamayacaksınız, o halde sevincinizi şükür, üzüntünüzü de sabır hâline dönüştürün.) Allâh o her kibirli yürüyen / kendini beğeneni / ve çokça böbürleneni / sahip olduğu nimetleri anlatıp şükretmeyi / sevmez!**

24- O (böbürlenmiş şımarık) kimseleri ki; hem cimrilik yaparlar, hem de insanlara cimriliği emrederler.

Her kim (Allâh'ın emir ve yasaklarına uymaktan) yüz çevirirse, şüphesiz ki Allâh; (hiçbir yaratığına muhtaç olmayacak derecede) Ganiyy de, (kimse hamdetmese bile, bütün hamdler Kendisine ait olan) Hamîd de ancak O'dur.

25- Andolsun ki; elbette muhakkak Biz resullerimiz (olan melekler)i, (peygamberlere, peygamberleri de ümmetlerine, üstün mucizeler ve) pek açık delillerle göndermişizdir, bir de (hakkı bâtıdan ayırsın diye) onlarla beraber kitapları ve insanlar(, aralarındaki muamelelerinde)

adaleti ayakta tutsun diye teraziyi indirmişizdir. Ayrıca demiri(n yaratılma hükmünü) de (gökten) Biz indirdik (ve onu madenlerden çıkarma sanatını size ilham ettik) / demiri de (Âdem (Aleyhisselâm) ile birlikte cennetten) Biz indirdik / ki onda, (ateşten başka bir şeyle yumuşatılmayan) çok güçlü bir kuvvet ve insanlar(in tüm sanatlarında yararlanmaları) için birtakım faydalar vardır. Tâ ki bu sayede Allâh, (demirden yapılacak harp âletlerini Allâh düşmanlarıyla cihat uğrunda kullanarak) Kendisine ve rasûllerine(, onları görmedikleri halde) gıyaben yardım edecek olan kimseyi (herkese) bil(dir)sin! Şüphesiz ki Allâh, (helâk etmek istediklerini yok etmeye son derece güçlü olan bir) Kaviyy'dir, (bu nedenle dininden yüz çevirenlerin harp gücünü Kendi kuvvetiyle savuşturur. Hiçbir kimsenin yardımına muhtaç olmayacak derecede de izzet sahibi olan bir) Azîz'dir. (Bu sebeple dinine yardım etmek isteyenlerin kalplerini cesaretlendirir ve pekiştirir.)

26- Andolsun ki; elbette muhakkak Biz Nûh'u ve İbrahim'i (peygamber olarak kavimlerine) gönderdik! Peygamberliği ve kitapları da o ikisinin zürriyeti içerisine koyduk. (Bu nedenle Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) dâhil, onlardan sonra gelen tüm peygamberler bu iki nebinin evlâdındandır. Dolayısıyla vahyedilen tüm kitaplar da bu ikisinin nesline gönderilmiştir.) Sonuçta onlar(in çocukların)dan hidâyet bulan kimse(ler) vardır! İçlerinden birçoğu ise (dosdoğru yoldan çıkmış) fâsık kimselerdir!

27- Sonra onların izleri üzerinde art arda elçilerimizi yolladık! Meryem oğlu İsa'yı da onların peşine gönderdik! Ona İncîl'i Biz verdik ve ona hakkıyla uymuş bulunan o kimselerin kalplerinde (insanlardan şerleri def etmeye yönelik) bir esirgeme ve (herkesin faydasını temini hedef alan) bir anma (duygusu) yarattık.

Bir de (evlenmemek, az yemek, az içmek ve az uyumak suretiyle dünya zevklerinin birçoğundan uzaklaşıp ibadete yönelmek gibi) büyük bir ruhbanlık ki, onlar onu bir yenilik olarak ortaya çıkardılar. Biz onu onlar üzerine farz kılmamıştık, ancak Allâh'ın rızasını aramak için (böyle bir adakta bulunarak kendilerini buna mecbur tutmuşlular. Böylece tabi ki Allâh'a verilen bu söze riâyet, bozulması helâl olmayan bir farz hükmünde oldu)!

Ama (neticede peşlerinden gelenler üç ilâh inancına kapılarak, gösteriş yaparak ve en sonunda âhir zaman peygamberini inkâr ederek sözü bozdular da,) hak ettiği riâyetle onu gözetemediler! İşte Biz o (İsâ (Aleyhisselâm)ın ümmeti olduğu iddiasında ola) nlar içerisinden iman (ahdini muhafaza) etmiş (ve iman şartlarından biri olan âhir zaman peygamberine imanı elde etmiş) olan o kimselere (hak ettikleri) ecirlerini verdik. Onlardan birçoğu ise (kendi peygamberlerine tâbi olma dâiresinden çıkmış) fâsık kimselerdir!

28- Ey (geçmiş peygamberlere) iman etmiş olan kimseler! Allâh(in hükümlerine karşı çıkmak)tan hakkıyla sakının ve O'nun (size son olarak göndermiş olduğu Muhammed adındaki) Rasûlüne iman edin ki, (geçmiş peygamberlere de, bu son peygambere de iman ettiğiniz için) O size rahmetinden iki nasip versin, size (hem dünyada hem de kıyamet gününde) kendisiyle (maddî ve manevî yollarınızı rahatça görerek) yürüyebileceğiniz büyük bir nur bahşetsin ve sizin için (günahlarınızı) bağışlamada bulunsun!

Zaten Allâh (iman edip tevbe edenlerin günahlarını çokça bağışlayan bir) Ğafûr'dur, (tevbe üzere ölebilenlere de pek ziyade acıyan bir) Rahîm'dir!

29- (Allâh size bu hakikati bildirdi,) tâ ki (Müslümanlara: "Bizden sizin kitabınıza inananlar iki ecir alır, inanmayan ise sizin ecirleriniz gibi tek ecirle kalır!" diyen) Ehl-i Kitab şu gerçeği bilsin ki; (son peygambere ve kitaba inanmamaları halinde ecirleri tamamen bâtil olacak, kendi kitaplarına imanlarının da onlara bir faydası olmayacak ve bu durumda) onlar Allâh'ın fazlından hiçbir şey (elde etmeye) güç yetiremeyeceklerdir, zaten şüphesiz fazl(-u ihsan)ın tamamı Allâh'ın (kudret) elindedir ki, onu dilediği kimseye verir. (O lütfâ mazhar olacaklar da, tüm

peygamberlere ve kitaplara inananlardır!) **Allâh pek büyük fazl(-u kerem) sahibidir.**

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanođlu